

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari.“ Nareda postarica.

Ostaci, pripisane itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog običaja ili po dogovoru.

Novci za predbrojbe, agense itd. plaću se neposredno ili polotrostruko pošt. kodolnicu u Beču za administraciju lista u Puli.

Kod naručio valja tačno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tho list na vrijeme ne prima, naka to javi odgovarajuću u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana naplaćuje reklamacija.

Celovorni račun br. 847.449.
Telefon listare broj 31.

Iskazi svakog štampa i potka e. pošta.

Notisani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani neplaćaju, a kraljevski neposredno.

Predplata se postavlja na 12 K. u obću, 5 K. za seljake i na godinu 10 K. 6. odu, 2. na pol godine.

Irvan carvine više postarica.

Postojni broj stoji 10 h. koji u Puli, kod irvan lista.

Uredništvo se nalazi u ulici Grand br. 5. te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stjepo Givić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru

POZOR!
Početkom aprila nastupismo drugo četvrtgodište. Upozorujemo predplatnike, kojim je iztekla predplata, da istu obnove — ako ne žele, da jim list obustavimo.

UPRAVA.

Fridrik Vilim u Beču.
Budući njemački car i kralj Pruske, osamnaestgodišnji prijestolonasljednik Fridrik Vilim stigao je dne 14. t. m. u jutro svomu uzvišenomu kumu caru i kralju Franu Josipu u posjete.

Posjet njemačkoga princa na bečkom dvoru dozivilje nam u pamet nekoje činjenice, koje se dogodile neposredno prije samog dolazka Fridrika Vilima u Beč.

Povodom toulonskih svečanosti, na kojih su mornarice Francuske republike i kraljevine Italije sklopile pobratimstvo; pisao je uvaženi francuski list, da će Italija i Francuska zajednički postupati: „Kada njemački car Vilim pokuša, da razkomađa Austriju, odtrgne južni Tirol i pri svoji Trst“. Njemački poluslužbeni list odgovorio je odmah francuskomu drugu, da trojnomu savezu nije još nikada izrečeno povoljnije proročanstvo, nego li je ono francuskoga lista; da ako bi trojni savez imao dotle potrajati, dok si Njemačka pripoji južni Tirol i Trst, on bi bez dvojbe bio sklopljen za sva vremena, pošto do toga nikada neće doći; u Njemačkoj, gdje svi mjerodavni činbenici s tim računaju, da će car i kralj Fran Josip još dugo pozivjeti, da će vazda postojati želja i volja, da se velevlastni položaj Austro-Ugarske udrži neokrnjen; Njemačka da će se uvijek protiviti razkomađanju Austro-Ugarske; dinastija Habsburgovaca, da će se vazda ukazati kao čvrsta jezgra, okolo koje će se sakupljati različita plemena u državi.

Proricanje francuskoga lista pogodilo je u živo njemačke krugove, koji

se požurise, da oštro i odlično odbiju od sebe i najmanju sumnju o tajnih nakanah njemačkih državnika.

Dan prije dolazka njemačkoga prijestolonasljednika u Beč zapustilo je talijansko brodovlje francuzku luku Toulon, gdje su si Francuska i Italija službeno podijelile naslov „prijatelja“ i odakle si izmjenise predsjednik Loubet i kralj Viktor Emanuel najsrdačnije pozdrave.

Na svečanoj gostbi u Toulonu kazao je najbliži rođak kralja Emanuela, vojvoda od Genove, zapovjednik talijanskog brodovlja, da su odnošaji između Italije i Francuske „vrlo prijazni“, a predsjednik republike odgovorio mu, da će srdačni odnošaji „postati još tjesniji“.

Ove izjave predstavnika Francuske i Italije u Toulonu odjeknuše koli u Rimu toli u Parizu vrlo povoljno, dočim ih nastoji njemačka štampa omalovažiti.

Kao treću činjenicu navadjamo službenu viest bavorske vlade, koja javlja iz Monakova, da se je slanje nesretnog kralja Ota zadnje doba pogorsalo, i da ono zadaje povoda bojazni. Bavorska vladajuća obitelj vezana je sa dinastijom Habsburga tišnim vezom rodbinstva i prijateljstva. Promjena vladara u Bavorskoj zanima dakle jednako koli bečke toli berlinske dvorske i vladine krugove.

Za tih okolnostih stigao je u Beč njemački prijestolonasljednik, da vrati — kako tvrde poluslužbeni listovi — posjet svomu uzvišenomu kumu. Prošle je naime godine car i kralj Fran Josip prisustvovao svečanostim, u Berlinu priredjenim mladomu princu na čast proglašenja njegove punoljetnosti.

Onom prilikom dočekalo je i pozdravilo našega vladara koli građanstvo Berlina. toli carska obitelj najsrdačnije a tako je sada bečki dvor i pučanstvo naše prijestolnice iskreno primilo i pozdravilo njemačkoga gosta. Taj posjet vrijedi dakle u prvom redu carskoj obitelji i gradu Beču.

Imade li posjet njemačkoga prijestolonasljednika i političku svrhu, ili je to samo čuvstvo prijateljstva i zahvalnosti kumčeta do svoga kuma, o tomu se daje samo nagadjeti. Posjet taj jest bar u toliko od političke važnosti, što se njim učvršćuju prijateljski odnošaji između vladajućih kuća i između obiju država.

To potvrđuje i izvanredno srdačan doček od strane carskog dvora i bečkog pučanstva te tople zdravice, izrečene kod svečanog objeda u carskom dvoru.

Plime i osjeke u moćnim vanjskim krugovima zasjecaju u sudbinu i hrvatskoga naroda; jer je naš narod žalibože povučen u sferu zapadnjačkih upliva, koji u više puta

štetno djeluju na naš narodni razvitak. Nu svak je svoje sreće kovač, i radići na maloj domaćoj političkoj i gospodarstvenoj njuvi; moći će se polučiti, da se narodna svijest tako razvije, narod tako okriepi, da će moći odoljeti svakoj buri te dočekati vrijeme, kad bude mogao i svoju rječ za vlastitu sudbinu uložiti.

Novi ustav u Srbiji.

Razni listovi priobćuju — očito iz jednog, po svoj prilici autentičnog vrela — bitne ustanove novog ustava, što se ima oktroirati za Srbiju. Konferencije u dvoru doduše još traju, te su naročito zadnjih dana u njima učestvovali prvaci liberalne stranke; ali se ne misli, da bi se isto bitnog u dosadašnjem nacrtu ustava moglo promieniti; te se očekuje skoro njegovo proglašenje, pošto se sve političke ličnosti slažu s oktroiranjem.

Evo glavnijih ustavnih odredaba:

Kraljevina je Srbija nasljedna ustavna monarhija s narodnim predstavništvom.

Državna vjera u Srbiji je istočno-pravoslavna. Srpska je crkva avtokefalna. Ona ne zavisi ni od koje strane države; ali održava jedinstvo u dogmama sa istočnom vasašenskom crkvom.

Državna oblast kraljevine Srbije ne može se ni odujiti ni razdvajati. Kraljevina Srbija dieli se na 16 okruga.

Svi su Srbi pred zakonom jednaki. U Srbiji nema plemstva. Građanima srpskim niti se mogu davati, niti priznati titule plemstva.

Lična sloboda ujamčava se ustavom.

Nikome ne može suditi nenadežan sud. Nitko ne može biti sudjen ni osudjen, dok ne bude nadležno saslušan, ili zakonitim načinom pozvan da se brani. Sudovi su potpuno nezavisni. Kazna se može ustanoviti samo zakonom i primieniti jedino na djela, za koja je zakon unapried rekao, da će se tom kaznom kazniti. Smrtna se kazna ukida za političke krivice. Srbski građanin ne može biti progan iz zemlje ni u kojoj prilici. Priekih sudova ne može biti.

Stan je nepovređan. Svojina je nepovređna ma kakve prirode ona bila. Konfiskacija imanja ne može se ustanoviti ni za koji slučaj.

Sloboda savjesti je neograničena; sve priznate vjere slobodne su u Srbiji. Zabranjuje se svaka radnja, upravljena protiv istočno-pravoslavne vjere (prozelićizam).

Nastava je slobodna, a osnovno školovanje obvezatno i besplatno. Svaki Srbin ima pravo, da u granicama zakona izkaže svoju misao: govorom, štampom ili u slikama. Štampa je slobodna. Ne može se ustanoviti ni cenzura, niti kakva druga preventivna mjera, koja sprečava izlazak, prodaju ili razuranje spisa i novina.

Nepovređna je tajna pisma i telegrafskih depesa.

Srbski građani imaju pravo skupljati se mirno i bez oružja u zborove. Za držanje zbora u zatvorenom prostoru nije potrebna prijava vlasti. Srbski građani imaju prava udruživati se u cilju, koji nije protivan zakonu.

Zabranjuje se izdavanje čisto političkih krivaca.

Kralj i njegov dom moraju biti istočno-pravoslavne vjere. Kralj potvrđuje i proglašuje zakone. Kralj stalno stanuje u zemlji. On saziva skupštinu (dolnji dom) u redovan i vanredan saziv. Kralja nasljeduje njegovo muško potomstvo iz zakonitog braka po redu prvorođstva. Ako kralj ne bude imao muškog potomstva, nasljedstvo prijestola prelazi na pobočnu mušku liniju, takodjer po redu prvorođstva. Ako ni pobočnih muških potomaka nema, onda na direktno žensko potomstvo iz zakonitog braka. Pobočne linije ženskog potomstva isključene su iz nasljedja.

Narodno predstavništvo sastavlja narodna skupština (donji dom) i gornji dom. Donji dom sastoji se iz 136 poslanika; među njima su i kvalifikovani, koje svaki okrug po jednog bira. Gornji dom sastavlja 51 lice: punoljetni prijestolonasljednik (muškarac), mitropolit Srbije i episkop niški. Oni su članovi donjeg doma doživotno, kao i onih 30, koje u gornji dom kralj postavlja po položaju i kvalifikacijama. Osamnaest članova bira u gornji dom narod neposrednim izborom: 2 bira Beograd, a 16 svaki okrug po jednog. — Za birače, koji biraju članove donjeg doma, cenzus je 15 din. neposredna poreza. Za članove gornjeg doma, koje narod bira, cenzus je 500 din. neposredne poreze (ali je u izgledu da se, prije proklamovanja novog ustava, taj cenzus još umanji).

Za one, koji mogu biti izabrani u donji dom, cenzus je takodjer 15 din. neposredne poreze, a za one, koji biraju onih 18 članova u gornji dom, cenzus je 45 din. neposredne poreze.

Ni jedan zakon ne može biti proklamovan (sankcioniran), prije nego što u oba doma bude primljen. Za slučaj sukoba između gornjeg i donjeg doma, dotični zakon se ne može više za tu godinu iznositi na rješjenje. — Na budget gornji dom daje svoje primjetbe, ali ga definitivno prima samo donji dom. — Od 18 članova gornjeg doma, koje narod bira, devetorica izlaze iz gornjeg doma po završetku svake treće godine, i to kokom; no oni mogu biti ponovno izabrani u gornji dom.

Pravo biračko ima svaki srbski građanin po navršetku 21-godine, kad plaća gore spomenutu porezu. Svi birači jednog okruga sastavljaju jedno biračko tijelo i glasuju za cilju listu, a ne za pojedine kandidate. Istim načinom vrši se izbor i u onim varošima, koje biraju više od jednog poslanika. — Članovi donjeg doma biraju se na četiri godine.

Frantina i Jurina.

Fr. Lanjski prodanac tuži se va tršćanskim abreičte na domaćega plovana.

Jur. Ča mu je stal na kurje oko?

Fr. Vero da je opral njega i sve talijanske prodance brez sapuna.

Jur. Tako su dobili izdajice i prodanci ča su meritili.

Fr. Aj meritaju i više.

Jur. Onda neka Bogu zahvale, da su dobro pasali.

Fr. Ter oni nimaju ni veri ni Boga.

Jur. Takovi su varamente svi izdajice.

Razne vijesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Danas se sastaje, nakon uzkrasnih blagdana, opet carevinsko vijeće. O budućem postupanju većih klubova carevinskoga vijeća nije ništa izvanstano poznato. Glasila raznih njemčkih stranaka odobravaju dosadašnje postupanje vlade, koja neće da zadovolji nikoga, a ipak vlada u njemačkom duhu.

Prisutnost njemačkoga prietolonasljednika u Beču razigralo je bečko građanstvo u obće, napose njemačke radikalne listove, koji naziru u posjeti njemačkoga princa još tješnji savez između Austro-Ugarske i Njemačke. Ove novine slave u oduševljenih članicah mladoga princa, koji bi imao oživotvoriti njihove vratolomne osnovne, t. j. spraviti sve Niemce pod žezlo njemačkoga cara i pruskoga kralja. Koli u Beču toli u Berlinu pripisuju posjeti mladoga princa veću važnost nego li bi bio puki čin prijateljstva između vladajućih kuća.

Dne 15. i 16. t. mj. obdržavane su u Beču ministarske konferencije, kojim su prisustvovali zajednički ministri; predsjednici objiju ministarstva te austrijski i ugarski ministri financija. Na tih konferencijah bijaše razpravljani zajednički proračun, koji će se predložiti delegacijam, koje se sastaju dne 20. maja u Beču.

Ugarski ministar-predsjednik Szell, ostali će u Beču do nedjelje, radi dogovora sa austrijskim ministrom-predsjednikom i sa ministrom izvanjskih posala grofom Goluchowskim.

Poljski listovi tuže se na neuspjeh njihovih zastupnika u minulom zasjedanju carevinskoga vijeća. Ti listovi predbacuju poljskom klubu, da gubi danomice sve to više nekadanji svoj upliv i da se vlada pogadja s drugim strankama iza leđa poljskoga kluba.

Stanovništvo glavnoga grada kraljevine Česke, drevnog Praga razveselio je ovih dana plemeniti čin svoga kralja. Njeg. Velikantvo pozvalo je ministrapredsjednika, da učini shodne predloge sporazumno sa ministrom nastave, kako bi se u Pragu ustrojila umjetnička galerija. Kralj je nakanio u tu svrhu darovati iz vlastite blagajne do dva milijuna kruna. Umjetnička galerija u Pragu biti će zajednička Čehom i Niemcem, i to po želji samog vladara koji piše ministrapredsjedniku, da želi da ulazu u tu galeriju oba plemena ljubljene nu kraljevine Česke proizvode svoga uma i duha i da se taj mirno međusobno natječu. Načelnik grada Praga odaslao je u ime gradskog

zastupstva kabinetaskoj pisarnji Njog. Velikantvo bizojavku, kojom se topla zahvaljuje na plemenitom činu cara i kralja Frana Josipa.

U građanskom klubu u Pragu, govorio je prošloga čedna mladočeski zastupnik dr. Fort, koji je podržavao oštro kritici politiku popuštanja českih zastupnika. Svrha českih zastupnika — reći — mora biti promjena postojećeg ustava. Radnost bečkoga parlamenta da znači politički uzmak českoga naroda. Obstrukcija da bi mogla dovesti do absolutizma, nu taj nebi mogao dugo trajati, jer da se nagodba sa Madjari i trgovački ugovori nedadu sklopiti bez parlamenta. Končno se je govornik izjavio za to, da zastupnici českoga naroda poprime u bečkom parlamentu prijašnje postupanje.

Zagrebačke novine javljaju, da će se sastati hrvatski kraljevinski odbor sa ugarskim u Budimpešti u nedjelju dne 28. aprila, i da će povesti ustmene razprave o pitanju financijalne nagodbe. Hrvatski listovi osvrću se na glasovito zasjedanje hrvatskoga sabora god. 1861. Taj sabor biran na temelju izbornoga zakona od god. 1848. nakon dvadesetgodisnjega absolutizma, sastao se dne 15. aprila 1861. — dakle upravo prije 40 godina.

Srbija. Po jednoj vijesti iz Biograda, imao bi izdati kraljevski proglas, kojim se urudi u Srbiji novi ustav dne 19. aprila, dočim imado i tukovih vijesti, koje kažu, da će kralj proglasiti novi ustav na dan narodjenja njegovog nasljednika. Kraljica Natalija posla je ovih dana u Italiju, da tamo popravi svoje nešto poramećeno zdravlje.

Bugarska. Narodno saboranje prihvatio je prije pravoslavnog Uzkrasa nove ustanove glede tiskovnog zakona. Po novom zakonu podpasti će tiskovne ustanove pod obći kazneni zakon.

Bugarom neprijazni listovi pišu, da bijaše ministarstvo Karavelovo prišljeno od ruske vlade na strogo postupanje proti macedonskom revolucionarnom odboru. Usljed pritiska Rusije, da bijahu prihvatani članovi toga odbora. Mjesto Sarajfova stupio je na čelo toga odbora član Minkov, za koga vele, da je puko orudje Sarajfovo.

Rusija. Ministar izvanjskih posala grof Lamsdorf dobio je u priznanje odličnih zasluga naslov pravog tajnog savjetnika; ruski poslanik u Berlinu, grof Osten-Sacken, velekrst reda Aleksandra Nevskoga u brijantih; pomoćnik ministar vanjskog uređenja knez Obolensky red Aleksandra Nevskoga; poslanik u Pekingu Giers red sv. Ane I. razreda i poslanik u Takiu Izvolskij, Stanislavov red I. razreda. Službeni list „Praviteljstvenij Viestnik“ javlja, da se je pod predsjedništvom ministra prosvjete grofa Vanovskog držalo vijeće, koje se je bavilo odredbami za uzpostavu poduke u raznih skolah, koje su bile prije Uzkrasa zatvorene. To vijeće je odlučilo I. Tečajem aprila obnoviti će se predavanja u viših školskih zavodih, te će se obaviti prelazni izpiti po običnih pravilih.

2. Nebi li bilo dovoljno vremena za dokončanje predavanja i izpita u običnom roku, nastaviti će se za ljetnih praznika. 3. Tkogod nedodje k izpitu bez dovoljne izprike, ili ne položi izpita, biti će sam kriv posljedicama. U viših zavodih ove će se godine iznimno dozvoliti na jesen u osobito važnih slučajevih naknadni izpiti.

Italija. Bivši talijanski ministar izvanjskih posala admiral Canavaro, boraveći sada u Parizu, kazao je nekom novinaru, na upit, da li kani Italiju i nadalje ostati u trojnom savezu, da bi Austro-Ugarska i Njemačka morale smatrati izjavu Italije, da neće više ostati u trojnom savezu, neprijateljskim činom. Ove vlasti, da bi se s toga požurilo, da navieste rat Italiji, dok ona nebi jošte imala vremena, da stupi u novi savez sa Francezkom i Rusijom. No Italija da nemisli na to, da izstupi iz trojnoga saveza, a to stalno ne-

očekuju ni Francezi. Sveži se razpadaju silom činjenica, oni se sami od sebe iztroše i ginu kao što i boje na suncu. Trojni savez na jednoj strani, dvojni savez na drugoj. Englezka sad s jednim, sad s drugim — ti su odnosi Europe zajamčili tridesetgodinji mir.

Mjestne:

Sokolima na znanje. Redovite vježbe za tjelovježbu obdržavaju se svakog po nedjeljka i četvrtka, i to od 7. do 8. ure za starije, i od 8. do 9. ure za mladje Sokole.

Našla se je novčarka sa novcem. Vlastnik neka se popita u podvorniku mužke pučke škole e. kr. mornarice na Zaru.

C. i kr. eskadra u Kini. Početkom maja prošle godine odplovio je iz Pola N. V. B. Donau sa posebnom misijom za južnu Ameriku i tih Ocean, te će koncem ovoga mjeseca stignuti u Nagasaki. Ovdje će izkratiti častnike opredjeljene za eskadru u Kinexkim vodama i ukratiti one, koji će se sa ovim brodom vratiti u Polu.

Na „Donau“ prelaze sa „Zent“: linjski častnici G. pl. Kottovitz, T. vit. pl. Winterhalder, Ivan Indrak, Josip Koljaš i C. Masjon; zastavnici: Ernest Stenner i A. Burkert; kadeti: Rudolf Burgstaller, C. Petelenz i Rudolf Hossner. Sa broda „Elisa beth“: linjski častnik: Josip pl. Primavesi, zastavnik R. pl. Czech i kadeti: E. vit. pl. Jeltmar i W. Tschernatsch. Sa torpednjače-vrtiace „Maria Theresia“: kadeti: O. Hoppe, Aleksandar Milosević, E. pl. Förster, K. Heiss, M. Rechl, J. Hild, J. vit. pl. Trapp, E. vit. Brasseur, J. Kogelnik i fregatni liečnik dr. Vladimir Werhenc. Sa torpednjače „Aspern“: kadeti: Dragutin Noč, W. vit. pl. Kayser i W. Granciel.

Sa „Donau“ prelaze na brod „Maria Theresia“: linjski častnik A. Hesse, kadeti: F. Hild, Fran Leitl, Aleksaj Agoston, Jos. Joris, Hektor Sločović, A. pl. Hofmann, R. Gylek, S. Gobanz, Ivan Rössel i fregatni liečnik dr. Anton vit. Lisoviewski. — Na „Elisa beth“: linjski častnik Eran Martinak i kadeti: H. Kloss, P. Lister i M. Wöss. Na „Aspern“ kadeti: A. Heinz, D. Müller, M. Honsell i Oto Kastner. Na „Zent“ prelaze linjski častnici: Otkar Schubert i R. Florio, zastavnici: Nikola Stančević, E. vit. pl. Zipperer, E. Schonta i N. Migotti; kadeti: G. vit. pl. Straub, J. Wellisch i Ivan Potočnik. Napokon prelazi sa „Marije Terezije“ na „Zent“: W. barun Eiselsberg.

Negdje početkom septembra „Donau“ se vraća k domaćim zalom, pod zapovjedništvom linjskog kapetana Viktora vit. Bless pl. Sambuchi, koji je prije zapovjedao „Mariju Tereziju“, a na ovu posljednju prelazi fregatni kapetan Anton Haus, sadašnji zapovjednik broda „Donau“. Sa ovim brodom vraća se kući i dio momčadi ostalog brodovlja, osobito oni, kojim sada izteču godine službe.

Pokrajinske:

Bečki načelnik u Kastvu i Spincićih. Prošlih uzkrasnih blagdana boravio je poznati bečki načelnik i vodja protuzidovske stranke na carevinskom vieću g. dr. Lueger u našoj Opatiji, odakle se je odvezao na dan Uzkrasa u starodavni Kastav. Pratile su ga nekogi zastupnici njegove stranke i naš narodni zastupnik g. prof. Spincić. U Kastvu prisustvovali su bečki gosti svečanoj sv. misi, pjevanoj u hrvatskom jeziku. Poslije sv. mise pogostio je Kastavski načelnik g. Kazimir Jelusić bečke goste domaćom pogotom, sunkom i izvrstnom kapijicom. Dr. Lueger sa drugovi posjetio je i „Narodni Doim“ u Kastvu, te se nije mogao donahvaliti svega što je u Kastvu čuo, video i uživao. Iz Kastva poveo je zastupnik Spincić bečke drugove u svoje rođno mjesto — Spinciće, gdje ih je i on uzkrasni darovi pogostio. Veseli i zadovoljni odvezose se iz Spinciću i

Opatiju poniev sobom — kako sami rekoše — najugodniju uspomenu na Kastav. — Spinciće i na predstavnike onoga dobroga puka.

Glavna skupština „Posujlince“ na Veleškom obdržavala se je dne 23. marca u prisutnosti dostatnog broja članova. Ravateljstvo izvijestilo je članove o novčanom poslovanju za god. 1900. Iz toga izvješća dozajemo, da je imala „Posujlince“ rečene god. 820 zadržugara sa 12.107 zadržugarnih dielova. Stedioničkih knjižica bilo je u svemu 277 sa 427.834 kruna i 33 pare. Tečajem godine dalo se je zajmova za 154.594 kruna. Sav novčani promet iznosio 974.581 krunu i 2 pare. Čisti dobitak iznosi 6.391 krunu i 90 para. Od toga dobitka zaključila je skupština, da se razdieli zadržugarom 6% dividende, a u dobrotvorne svrhe podarila je K 600, i to: K 300 dječkom pripomoćnom društvu u Pazinu; K 200 „Družbi sv. Cirila i Meloda“ za Istru i K 100 „Bratovštini hrvatskih ljudi“ u Istri. Ostatak dobitka izvršten je u pričuvnu zakladu, koja iznaša sada K 10.500.

Voleška „Posujlince“ plaća stedioničke uložke sa 4 1/2% interesa a na interese plaća sama reutni porez.

Iz ovih podataka jest razvidno blagotvorno djelovanje onog našeg novčanog zavoda, koji preporučamo toplo svim našim ljudem u onom kotaru.

Obznana od e. kr. ravnateljstva pošta i brzejava. Po novoj naredbi, listovi za inozemstvo moraju biti frankirani sa 25 helera a ne sa 20 (10 novč.), istotako dopisnice sa 10 helera, ali najveći dio listova i dopisnica za inozemstvo frankiraju se još po staroj tarifi, pak onda budu udareni globom.

Pošto ta nepravilnost je, od štete za pučanstvo, ovim se opet opominje, da u međunarodnom saobraćaju (osim Bosne, Hercegovine, Njemačke, Srbije i Crneogre) iznos frankiranja za pisma do 15 grama iznosi 25 helera, a za dopisnice 10 helera.

Novo pjevačko — tamburaško društvo. Iz Kastva nam pišu, da se je tamo ustrojilo pjevačko — tamburaško društvo pod zvučnim imenom „Istarska vila“. Pravila za novo društvo jesu jurve izradjena, to se imadu odaslati u Trst na potvrdu. Liep broj mladih rodoljuba upisalo se je kao izvršujući članovi a stariji će bez dvojbe mladim priskočiti na pomoć činom i rieču. Vrlo nam je drago, što se je napokon i u drevnom Kastvu ustrojilo pjevačko — tamburaško društvo, kojemu će biti zadaća oplemenjivati srce i vedriti duh. Dobro nam dakle došla „Istarska vila“.

Čitaonica „Napričad“. Naši vredni rodoljubi u Kiani — občina Kastav — ustrojše u svojem mjestu pod gornjim naslovom poučno zabavno društvo, koje okolo sebe okupi sve, što je tamo rodoljubnoga neodvisnoga i poštenoga.

Pripremni odbor dobio je jurve potvrđena pravila a sada valja, da društvo stupi u život i da stane živo djelovati.

Samo napried digne naši Klanjci! **Tat u župnom stanu.** U noći od 12. na 13. o. mja. uvukao se u župni stan u Kršanu nekakav tat. Uloniv staklo sa prozora, uvukao se u kuću, pregledao sve ladice u župnom uredu, pa posjetio kuhinju, pivnicu i druga shranista, tako slobodno, kako da bi bio imenovan za takvog pregledača. Kada se dovoljno našetno, pobrao on svoja kopita iz kuće i odnesav sobom u noću po prilici K 31.

„A da sve nekako veselije izgledalo bude, i jer se u onaj čas nije mogao sa onim krunama pogostiti, to je taj dugopršić ukrao i jednu staklenku vina, pa kruba i mesa i jedan veliki nož. Pa kad ljudi jutrom dolazili u Kršanu, našli na ulazu u selo praznu staklenku i radičep i nož i novce — no, te si je zadržao za sebe. Kako se vidi, bio to vrlo premeten i veseo, nu i vrlo opasni gost.“

Zarjenci. Ovih dana zarjenci se je gojila. Ema Abram, kćerka poznate slovenske obitelji g. Ivana Abrama trgovca u Trstu sa g. dr. Antonom Brecejem. Čestitamo!

C. kr. namjestništvo u Trstu na zahtjev. Često smo upozorili, kako službena novina „Observatore Triestino“ kvari naš jezik i u ono malo objava, što jih donosi hrvatski ili slovenski. Danas imamo zabijeljiti novi. U jučerašnjem broju „Observatore“ objavljen je najčestiji za i mesto učitelje treće plašine vrste na dvorazredni ljudski šoli u Beču. Do koji dan će obdina Roč primiti nalog, da plati oglaš najčestija za učitelju na tamošnjoj, a ne bečkoj školi.

Bila bi ipak doba, da se nešto bolje pri „Observatore“ pazi i za teške žuljave našeg naroda prave rieči tiskaju, a ne ovako grubo iskrivljene, kako u navedenom slučaju i u sto drugih.

Blaženi kretki!! Povodom 40-godišnjeg oblanka istarskoga sabora pišu talijanski listovi razne uspomene iz prvog zasjedanja toga sabora.

U sjednici od prvih sjednica predložio je hrvatski zastup. kanonik dr. Feretić, kasniji biskup krčki, da se podastur na godnoje prietolja ponaizna čuvstva o danosti i vjernosti, ali taj predlog zabaci talijanska saborska većina i prihvati predlog zastupnika dra. Vidučića, kasnijeg zemaljskog kapetana, da se odšalje cesaru slobodna i očita adresa, u kojoj imaju biti izražene želje i potrebe pokrajine. U sjednici od dne 15. aprila prihvaćena bijaše osnova adrese, koju je izradio pokojni dr. Antun Madonizza, i u kojoj se slobodno i očito govori o željama i potrebama pokrajine.

U adresi tuži se saborska većina radi ukineća municipalnih povlastica; radi loše javne uprave, koja je često prepušćena nesposobnim i tuđim osobama; radi slabe pouke u školah, koje nenose narodnog biljege i u kojih potlaunju duhovi, mjesto da se razviele; radi zanemarivanja poljođjelstva i obrla; radi nazadovanja brodarstva i trgovine; radi uvijek rastućih nameta i poreza i konačno zbog pomanjtanja vjersije, koja je stalan izvor bogatstva. Zatim govori adresa o željama i težnjama, koje će sabor podastrieti na carsku potvrdu putem zakonskih osnova. Te želje jesu u glavnom: da se podieli občinam autonomiju, osnovanu na širokih i slobodninskih načelih; da se ustroji pokrajinsko sjemeniste, u kojem bi se odgajali pobožni i obrazovani svećenici, koji će uljavati u srca pučanstva pravu ljubav i domovinsko čuvstvo; da se ustroji škola, u kojih će se širiti prosvieta i oplemenjivati srce; da se namješta za činovnike domaće sirove, koji će vršiti svoje dužnosti iz domovinske ljubavi; da se podigne poljođjelstvo, podupre poduzeća, pomogne brodarstvu i trgovini, da se umanjie poreze i namete, i konačno, da se oživotvori one pravne ustanove, koje će probuditi i promicati javnu vjersiju.

Neima dvojbe, da bijahu koli pritožbe toli želje sabora opravdane i mnogim od tih odpomogle su cesarske vlade tečajem vremena na korist talijanskog diela pučanstva naše pokrajine. Što se tiče nas Hrvata i Slovenaca Istre, mogle bi se i morale i danas opelovati skoro sve spomenute pritožbe i težnje putem adrese na cara i kralja, jer se je s nama koli od autonomnih toli od cesarskih oblasti u svakom obziru uvijek postupalo maćuhinski.

Kao što nije našao pozniti predlog blagopokojnog Feretića odziva u istarskom saboru prije 40 godina, tako nenalaze ni danas vapajji i molbe našega naroda odziva ni u zemaljskom ni u državnom saboru i njemu patniku neprestaje nego li gorka utjeha, da su blaženi pozniti i krotki!

Gradiņa namjestničke palače u Trstu. Kako je poznato, bijaše prošle go-

dine porušena stara namjestnička palača u Trstu, poznata pod imenom „Zurteküche“. Sada je nalazio ministarstvo unutarnjih posala c. kr. namjestništvo u Trstu, da započne sa gradnjom nove palače. Gradjevnim ravnatelj je buduće palače imenovan bijaše mjerik g. Emil Artman, koji je dodieljen ministarstvu unutarnjih posala. Naerti za novu palaču izradjeni su u Beču.

„Krško učiteljsko društvo“ u Vrblniku obdržavati će dne 8. svibnja t. g. na 10 sati p. p. svoju redovitu XI. glavnu skupštinu, u sljedeći dnevni red: 1. Pozdrav predsjednika. 2. Čitanje zapisnika posljednje skupštine. 3. Izvještaj tajnika-blagejnika. 4. Izbor revizijskoga odbora. 5. Odnosaj između crkve i škole — razpravlja N. Marčić. 6. Praktično predavanje djeci — pučke škole u Vrblniku. 7. Izbor jednog člana u upravljujući odbor. 8. Izvještaj o posljednjem zborovanju „Zaveze“ — izvještanje L. Mahulja. 9. Izbor dviju članova za buduće zborovanje „Zaveze“. 10. Proračun za upravnju godinu 1901/902. 11. Izbor razpravljača za buduću glavnu skupštinu. 12. Pogovor o uređenju učiteljskih plaća. 13. Razni predlozi.

Imenik gostova u Opatiji. Zadnji imenik gostova u ljedilitu Opatija, izdan dne 13. t. mj. pokazuje, da bijaše od 1. septembra 1900 tamo 10.206 gostova. Od 4. t. mj. do 13. t. mj. nadoslo je tamo 630 osoba. Dne 10. t. mj. bijaše u Opatiji u svemu 2041 gostova.

Pobožni dennunftant. Glasovito glasilo trščanskih reformatora pobožni „L'Amico“ prijavio je u zadnjem svojem broju talijanskomu občinstvu grada Trsta, da ima jedna prodaja duhana u ulici „Molin piccolo“ samo slovensko-njemački napis, upozorivnato svoje pobožne čitatelje-pušače.

Pobožnomu nazovi-katoličkomu lističu nebijaše pri tom druga svrha nego li ta, da naškodi častitomu Slovećinu, vlastni ta, da onako doćučančita. To je dakako krščanska ljubav, koju lieumjerno propovijedaju oni mladi talijanski svećenici, koji na trščanskom ordinarijatu vedre i oblače.

Pobožnomu „L'Amico“ zavidjati će doista židovski „Piccolo“ i svi ostali lažliberalni listovi zbog njegovog rodoljublja ili narodnog fanatizma.

Iz drugih krajeva.

Novi kardinali. Prošle nedjelje bio je tajni konsistorij, na kome je papa imenovao sljedeće nove kardinala: cari-gradskoga patrijarhu Aleksandria Semminiatelli-Zabarella; nadbiskupa iz Beneventa, Donata Maria del Olio; apostołskog delegata sjevero-američkih združenih država a nadbiskupa euzkoškog, Sebastijana Martinelli; kneza-biskupa iz Krakova, Ivana Koziełski Puzyra; kneza-biskupa iz Praga, Lava Skerhenskoga; nadbiskupa iz Ferare, Julija Boschi; biskupa iz Pavije Augustina Reboldi; biskupa iz Verone, Bartola Baccilieri; naslovnog biskupa iz Lepanta, Kazimira Genuari; papijskog tajordoma Frana Salezija della Volpe; namjestnika državnog tajništva, Vjekoslava Tripepi i napokon tajnika crkvenih posala, Srečka Cavagnis.

Smrt silkara. Ponedjeljku u podnevno umro je u Pragu slavni češki slikar Václav Brožík. Imao je tekak 49 godina. Živio je obično u Pragu i Parizu, te se je tek pred nekoliko mjeseca bio povratio u kraljevski zlatni prag, da si tamo potraži lieka svojoj holesti. Nu ga zateče smrt, pa mu bila lagana rđna gruda!

Hodočašće u Lourdes i Paraj lo Monial. Od odbora primamo ove redke: Podpisani odbor molu svu onu p. n. gošpudu, koja bi se htjela pridružiti hodočašću, da to izvole do konca aprila najkasnije prijaviti vel. g. M. Seigerschmiedu, duhovniku sestara milosrdnica u Zagrebu, i to u oznaku, u kojem razredu žele putovati. Do sada prijavio se liepi broj hodočastnika: iz zagrebačke nadbiskupije, te djakovačke, vrhbosanske i iz Dalmacije.

Na mnoge upite nije se do sada moglo odgovoriti, jer još nije sve konačno tirdjeđeno. Kad se budu znalo točno za broj hodočastnika: Hrvata i Slovenaca, jedan će od odbora sa družtvom „Cook“ sve do kraja uređiti, a onda će se putem novina, sve razjasniti, koji glede puta, toli glede pošiljanja novaca. Odbor je zaključio, da se ne će nikad jedan cjelni dan i cijelu noć putovati, nego tako uđesiti, da se danju putuje, a noću počiva, da ne bude tegotno putovanje. Za odbor: Cvj. Rubetić, predsjednik.

Težnje Trentinaca. Poznato je, da su zastupnici južnog Tirola ili Tridenta dugi niz godina tjerali takozvanu politiku abstinentije, t. j. nisu sudjelovali kod saborskih razprava, jer im je vlada uvijek odbijala molbe i predloge za uređenje zemaljske uprave u Tirolu. Talijanski zastupnici na zemaljskom saboru u Inomostu (Innsbruck) zahiljevaju naima posebnu upravu ili autonomiju za južni Tirol, čemu se vlada upire i na što nisu htjeli pristati njemački zastupnici-Tirola.

Za prošloga zasjedanja tirolskoga sabora sudjelovali su i talijanski zastupnici, to je između njih i njemačkih zastupnika došlo do nekog sporazumljenja. Izabran bijaše naima odbor njemačkih i talijanskih zastupnika, koji ima da izradi osnovu, na temelju koje bi se uređilo pitanje autonomije Tridenta. Taj odbor birao je pododbor i ovaj se je sastao nakon uzkrasnih blagdana u Inomostu.

U tom su pododboru dr. Brugnara, vođa talijanskih saborskih zastupnika i načelnik tridentinski, dr. Grabmayr, dr. Kathrein i dr. Wackernell. Dr. Brugnara sastavio je osnovu zakona, kojim bi se uređilo pitanje o autonomiji talijanskoga diela zemlje, — a nada se, da će vladini krugovi sada biti skloniji Talijanom.

Saborski odbor ustanovio je ova načela za sastav zakonā o autonomiji: 1. Zakonodavno pravo ostaje izključivo saboru. 2. Sabor ima se podieliti u dvie narodne kurije, njemačku i talijansku. 3. Izborna kurija plemičkog veleposjeda ima se takodjer razdieliti. 4. Zemaljski odbor dieli se u dva odsjeka, njemački i talijanski. 5. Kurije i odsjeci stvaraju svoje odluke samostalno i neodvisno od sabora, a unutar zakonskih ustanova i na koliko im to dozvoljavaju vlastite zaklade, i to a) u občinskih poslovih, b) u školskih poslovih, c) u ekonomskih pitanjih. 6. Svaki se kuriji imade iz zemal. sredstava dopijati primjerena dotalcija. 7. Broj zem. odbornika mora se ustanoviti prema razmjeru pučanstva.

Ova načela odbor je prihvatio, a pododbor ima sada da dovede u sklad ustanovu zem. reda s timi načeli. Tako sastavljena osnova mogla bi već doći na dnevni red buduće saborske sjedite, a tada će se i vlada moći izjaviti o osnovi.

Hrvatsko-slovensko pobratimstvo.

Prošle subote stigla je deputacija „Matice Hrvatske“ iz Zagreba, sastojća od g. Iv. Kostrenčića kao tajnika, te odbornika gg. dra. Misića i dr. Hoća, koja je doniela biskupu presvj. g. Jegliču, načelniku biele Ljubljane g. Hribaru te pjesniku Askru i piscu dr. Lampetu po jedan iztsak krasnoga djela „Spomen-cvijeće“ što ga je izdala „Matice“ u proslavu jubileja preuzg. g. biskupa Strommayera.

(Mjesto pok. Lampetu izručeno bijaše iztsak ravnatelju „Marijanića“.)

Ljubljanski načelnik g. Hribar dao je hrvatskim gostovom i nekojim ljubljanskim pozvanikom svećani banket, na kojem bijaše izrečeno više zanosnih zdravica na čast prvaka hrvatskog i slovenskoga naroda i kao dokaz hrvatsko-slovenske uzajemnosti i pobratimstva.

Predsjednik carevinskoga vieća grof Wetter o Dalmaciji. Prošle subote posjetio je predsjednik carevinskoga vieća grof Wetter von der Litta na svojem putovanju iz Dubrovnika za Beč, glavni grad Dalmacije—Zadar. Taj je pregledao u

pratoji zastupnika Biankini-a i kanonika Lieppolla važnije predmeta grada. G. grof Wetter nije mogao donahvaliti svojoj pratnji prirodni krasota što ih je vidio duž dalmatinske obale, ali je ujedno priznavao otvoreno, da se Dalmaciju neopravdano zanemaruje. Dalmatinski zastupnici da čine samo svoju dužnost, dočim upozoruju vladajuće krugove na to zanemarenje; koje bi već moralo jednom prestati.

Nešto za majke. Često zadaje majkam, osobito mladim, velikih briga probijanje zubih kod njihove dječice. Za probijanja prvih zubi nastaje naima kod djece vrćina okolo zubnog mesa radi velike navale krvi. Radi toga valja nastojati, da se ublaži tu vrćinu. To se postigne ako se omotaju nožice djeteta mokrom, dobro izlisnutom krpom.

Novo Rendičevo djelo. U riečkom „Novom Listu“ čitamo, da ima već nekoliko dana, da se u Sachsovu izlogu u „Via del Governo“ vidjevalo liepo poprsje Hercegovca, što ga je izradio naš čuveni umjetnik Ivan Rendić. Veliko je bilo izpitivanje za ovo poprsje, koje je pobudio obću pozornost, radi upravo prekrasnih crta lica i umjetnički izradjenog narodnog odijela. Rendić sam bio je za svojom radnjom zadovoljan, te ju ubraja među najbolje uspjale tvorevine svoje umjetnosti.

Doznajemo, da je poprsje kupio poznati slovenski bogataš i rodoljub gosp. Josip Gorup, komu se je radnja veoma omilila, pak je svakako želio, da ostane u slovenskih rukuh. Gosp. Gorup dao je g. Rendiću dozvolu, da svoje djelo smije izložiti na izložbi umjetnika.

Novi župnik u Travnom, kod ilirske Bistrice. Nedavno bijaše imenovan u Travnom novim župnikom veleč. g. dr. Josip Kržišnik i to na mjesto blagopokojnog župnika-dekana g. Vesela, koji je tamo župnikovao na obće zadovoljstvo puka dug niz godina i koji je uživao dobar glas vrstnoga pjesnika i pisca slavenskoga.

Upravni odbor. „Saveza austrijskih jugoslavenskih učiteljskih družtava“ zaključio je u svojoj sjednici dne 8. t. mj. da će se obdržavati ovogodišnja glavna skupština (XIII.) o Duhovih t. j. dne 25. 26. i 27. maja na krasnom Bledu.

Hrvatski mornari odlikovani od turskoga cara. Turski car Sultan Abdul Hamid odlikovao je kolajnom za spašavanje nesrećenih sljedeće podčastnike i mornare austrijske mornarice. Antuna Pavletića, Milana Sarića, Matiju Knežića, Petra Mermona-Bučića, Valentina Milića, Srečka Grgića, Stjepana Ogrizovića, Mihovila Galca, Andriju Delića, Antuna Krnevića, Marka Bogovca, Nikolu Poklepućicu, Andriju Jelićića, Frana Jedreskića, Ivana Grzelića, Gašpara Guretića, Nikolu Bersića, Antuna Tomića i Mihovila Butkovića.

Sukob parobroda. „Novi List“ javlja: Na ulazu u riečku luku sukobio se parobrod „Bakar“, koji je vozio izletnike iz Cirkenveca sa parobrodom „Senj“, koji se prazan vraćao u Bakar. „Bakar“ se vrlo malo oštećen, „Senj“ se pako morao natrag povratiti u luku, te će biti poslan na popravak. Nastradao nije nitko, samo su se izletnici na „Bakru“ nešto prepali, kad se je kolizija dogodila. Parobrod „Senj“ je odveden na popravak u Brgude.

Ubto medvjeda s kamenom. Iz Senja javljaju „Novom Listu“: Žitelj Jandre Vukušić, mladić od dvadeset godina, kbr. 30 iz Klade donio je na veliki petak ovamo ubijena maloga — oko jedne godine stara — medvjeda. O njem pripovjeda, da ga je ubio s kamenom na česti nedaleko Jablanca; baš u času, kad htjede mladi odvažni medić sa svojim pandžama oponirati, segne on brže bolje za kamenjem pa udri, udri, dok ga krupnijim kamenom ne pogodi i sastavi sa zemljom. Vukušić je dobio od ovdješnje kr. kotarske oblasti zasluženu nagradu.

